

вання правоохоронних органів, які провадять свою діяльність в інформаційній та правоохоронній сферах та здійснюють кримінальний аналіз, фінансування держави, надання матеріально-технічної бази та створення належних умов для виключного виконання своїх завдань правоохоронними органами, спонукатиме до збільшення ефективності розслідування саме кіберзлочинів.

Список використаних джерел:

1. Дерев'ягін О.О. Перспективи застосування методики кримінального аналізу у протидії кіберзлочинам. *Кібербезпека в Україні: правові та організаційні питання: матеріали II Всеук. наук. практ. конф.* (м. Одеса, 17 лист. 2017 р.). Одеса : ОДУВС, 2017. С. 175–176.

2. Власюк О.В. Роль і місце кримінального аналізу у розкритті та розслідуванні злочинів на державному кордоні України. *Матеріали постійно діючого науково-практичного семінару.* Харків : Інститут підготовки юрид. кадрів для СБУ Нац. юрид. акад. України ім. Я. Мудрого, 2011. Вип. 3. Ч. 1. С. 82–85.

3. Цигикал П. Кримінальний аналіз як елемент системи інформаційного забезпечення оперативно – розшукової діяльності. *Збірник наукових праць національної академії державної прикордонної служби України серія: військові та технічні науки, № 2 (72) 2017.* С. 234–240.

4. Заєць О.М. Інститут аналітичного супроводження досудового розслідування кримінального провадження в Україні: сучасний стан і перспективи розвитку. *Вісник кримінального судочинства, 2016. № 4.* С. 17–25.

УДК 343.13

DOI <https://doi.org/10.32844/2618-1258.2021.4.34>

НИКИФОРЕНКО Ю.Л.

**КРИМІНАЛЬНЕ ПРОВАДЖЕННЯ У ПОРЯДКУ ПЕРЕЙНЯТТЯ
ЯК ОДНА ІЗ ФОРМ МІЖНАРОДНОГО СПІВРОБІТНИЦТВА**

**TAKEOVER OF CRIMINAL PROCEEDINGS
AS A FORM OF INTERNATIONAL COOPERATION**

У статті звертається увага на те, що перейняття кримінального переслідування є однією з форм міжнародного співробітництва, яка полягає у здійсненні компетентними органами однієї держави розслідування з метою притягнення особи до кримінальної відповідальності за злочини, вчинені на території іншої держави, за її запитом. Перейняття кримінального провадження може здійснюватися у таких формах: перейняття кримінального провадження від компетентних органів іноземної держави; передання компетентному органу іншої держави кримінального провадження у порядку перейняття. У теорії кримінального процесу виділяють два види перейняття: лише матеріалів кримінального провадження; перейняття матеріалів, поєднане з передачею підозрюваного (обвинуваченого).

Запропоновано виділяти такі умови перейняття кримінального провадження: фактор громадянства та місця проживання; наявність складу злочину; відсутність преюдиційних фактів. Для визначення форми міжнародного співробітництва у кримінальних провадженнях ключове значення відіграє громадянство підозрюваного (обвинуваченого).

Наголошується на необхідності відмежування перейняття кримінального провадження від екстрадиції та визнання і виконання вироків судів іноземних дер-

жав. Помилка у визначенні форми міжнародного співробітництва призводить до порушення принципів законності, правової визначеності та передбачуваності. А це зумовлює порушення основоположних прав та свобод людини, зокрема права на свободу та особисту недоторканність.

Зауважується, що умовою виконання Україною вироків судів іноземних держав є застереження про те, що не підлягають виконанню вироків судів, ухвалені заочно (in absentia). Втім, таке положення суперечить доповненням КПК України 2014 року, які визначили процесуальний порядок здійснення досудового розслідування та судового провадження за відсутності особи.

Ключові слова: *переїняття кримінального переслідування, умови переїняття, громадянство, екстрадиція, визнання і виконання вироків судів іноземних держав.*

In the article attention is drawn to the fact that taking over of criminal proceedings is one of the forms of international cooperation which lies in carrying out an investigation of a crime committed by a person on the territory of one state by competent authorities of another state with an aim of bringing the person to justice at their request. Taking over of criminal proceedings can be conducted in the following ways: taking over of criminal proceedings from competent organs of a foreign state; transfer of criminal proceedings to competent authorities in a form of taking over. In the theory of criminal process there are two ways of taking over: taking over of the records of criminal proceedings only; taking over of the records together with a suspect (defendant).

It is suggested to single out the following terms for taking over of criminal proceedings: the factor of citizenship and place of residence; availability of body of the crime; lack of prejudicing facts. Citizenship of the suspect (defendant) plays a key role in determining a form of international cooperation in criminal proceedings.

The necessity to separate taking over of criminal proceedings from extradition and recognition and enforcement of the sentences delivered by a foreign state is emphasized. A mistake in defining a form of international cooperation leads to breach of justice, legal security and predictability of law. And this causes violation of basic rights and freedoms of people including a right to freedom and bodily integrity.

It's also pointed out that one of the conditions of enforcing the sentences of judges of foreign states by Ukraine is a warning that sentences delivered in absentia are not to be enforced. Although this provision contradicts the amendments to the Criminal Code of Ukraine of 2014, which defined the procedure of conducting judicial investigation and court proceedings in absentia of a person.

Key words: *taking over of criminal proceedings, terms of takeover, citizenship, recognition and enforcement of sentences of foreign states.*

Вступ. На сучасному етапі розвитку нашої держави відбувається активна інтеграція України в міжнародні співтовариства. Відкритість кордонів та спрощення процедур їх перетину супроводжується активними міграційними процесами та зумовлює як збільшення туристичних, економічних, гуманітарних напрямів співпраці між державами, так і вимагає активної взаємодії в межах міжнародного співробітництва у кримінальних провадженнях. Адже все більшої актуальності набувають проблеми протидії транснаціональній організованій злочинності та притягнення до відповідальності осіб, які вчинили кримінальне правопорушення.

З метою правового врегулювання питань міжнародного співробітництва у кримінальному провадженні прийнято ряд міжнародно-правових документів, які ратифіковано Україною, зокрема: «Європейська конвенція про взаємну допомогу у кримінальних справах» 1959 року, «Європейська конвенція про передачу провадження у кримінальних справах» (ETS № 73) 1972 року, «Конвенція про передачу засуджених осіб» 1983 року, «Європейська конвенція про міжнародну чинність кримінальних вироків» 2000 року. Регламентації процесуального порядку міжнародного співробітництва у кримінальному провадженні присвячено і окремий розділ Кримінального процесуального кодексу (далі – КПК) України – Розділ IX «Міжнародне співробітництво під час кримінального провадження».

Втім, питання міжнародного співробітництва у кримінальному провадженні є досить складними та потребують додаткової уваги як науковців, так і практиків. Адже рішення Єв-

ропейського суду з прав людини (далі – ЄСПЛ) у справах щодо України (зокрема, «Гарькавий проти України», «Баз проти України», «Хомулло проти України») свідчать про порушення нашою державою прав людини і основоположних свобод під час здійснення міжнародного співробітництва у кримінальних провадженнях. У вказаних рішеннях ЄСПЛ визнав порушення п. 1 ст. 5 Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод під час міжнародного співробітництва, зокрема щодо видачі правопорушників (екстрадиції) та перейняття кримінального провадження.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Проблема міжнародного співробітництва у кримінальному провадженні була предметом дослідження у працях таких вчених, як А.Б. Антоноук, Н.М. Ахтирська, О.І. Виноградова, І.С. Курбатова, А.Г. Маланюк, А.В. Підгородинська, А.С. Сизоненко, М.І. Смирнов, Л.Д. Удалова, Ю.М. Черноус. Втім, частина цих вчених досліджувала проблему міжнародного співробітництва ще до прийняття нового КПК України. Окрім цього, увагу науковців зазвичай привертало питання міжнародної правової допомоги під час виконання окремих процесуальних дій чи здійснення екстрадиції. На цей час проблема перейняття кримінального переслідування залишається малодослідженою.

Постановка завдання. Метою дослідження є аналіз процесуальної регламентації здійснення кримінального провадження у порядку перейняття та відмежування його від таких форм міжнародного співробітництва, як екстрадиція та визнання і виконання вироків судів іноземних держав.

Результати дослідження. У ч. 1 ст. 542 КПК України визначено, що міжнародне співробітництво під час кримінального провадження полягає у вжитті необхідних заходів з метою надання міжнародної правової допомоги шляхом вручення документів, виконання окремих процесуальних дій, видачі осіб, які вчинили кримінальне правопорушення, тимчасової передачі осіб, перейняття кримінального переслідування, передачі засуджених осіб та виконання вироків. Окрім цього, зауважується, що цей перелік не є вичерпним, та Міжнародним договором України можуть бути передбачені і інші форми міжнародного співробітництва під час кримінального провадження [1]. Тобто перейняття кримінального переслідування є однією з форм міжнародного співробітництва, що визначається в законодавстві як здійснення компетентними органами однієї держави розслідування з метою притягнення особи до кримінальної відповідальності за злочини, вчинені на території іншої держави, за її запитом (п. 3 ч. 1 ст. 541 КПК України).

Перейняття кримінального провадження є складною та комплексною процесуальною діяльністю. Так, перейняття кримінального провадження може здійснюватися у двох формах: перейняття кримінального провадження від компетентних органів іноземної держави (ст. 595 КПК України) та передавання компетентному органу іншої держави кримінального провадження у порядку перейняття (ст. 599 КПК України) [2, с. 517]. Окрім цього, в теорії кримінального процесу виділяють такі види перейняття кримінального провадження: 1) перейняття лише матеріалів кримінального провадження; 2) перейняття матеріалів кримінального провадження, поєднане з передачею особи, яка підозрюється (обвинувачується) у вчиненні злочину [3, с. 760].

Варто зауважити, що перейняття (передання) кримінального переслідування у вітчизняному правозастосуванні посідає друге місце серед усіх форм міжнародного співробітництва. Відповідно до звіту «Про діяльність прокуратури у 2020 році» Офісом Генерального прокурора розглянуто 3,2 тисячі запитів про міжнародне співробітництво, з яких 510 – звернення українських органів і 2,7 тисячі – клопотання іноземних компетентних установ. Із указаної кількості запитів більше 3 тисяч – про виконання процесуальних дій у кримінальних провадженнях та 162 звернення – про перейняття (передання) кримінального переслідування [4]. Зокрема, відмічається, що протягом 2020 року було передано кримінальне провадження стосовно громадянина Хорватії, який підозрювався в умисному вбивстві вагітної жінки у місті Дніпрі. У цьому провадженні компетентним органам Республіки Хорватія було завершено досудове розслідування та справу направлено до суду. Аналогічне передання мало місце у провадженні стосовно громадянина Азербайджану, який у групі з іншими особами вчинив розбійний напад на території Миколаївської області. Компетентними органами Азербайджанської Республіки проведено досудове розслідування та за результатами судового розгляду обвинуваченому було призначено покарання у виді 7 років позбавлення волі [4].

Втім, у наведеному вище звіті не наводяться приклади перейняття кримінального провадження нашою державою. Певні факти про таку форму перейняття можемо знайти у рішенні ЄСПЛ у справі «Гарькавий проти України» (заява № 25978/07) від 2010 року, де розглядалося питання про притягнення до відповідальності громадянина України, якого Миським судом м. Пра-

ги було визнано винуватим у вчиненні вбивства і незаконному зберіганні зброї [5]. Це рішення ЄСПЛ є цікавим, адже воно засвідчує про помилки судових та правоохоронних органів як України, так і Чеської Республіки щодо визначення форми міжнародного співробітництва, яка мала б застосовуватися у певній ситуації.

Отже, заслуговує на увагу питання визначення підстав та умов застосування процедури перейняття кримінального провадження. Так, у ч. 2 ст. 595 КПК України визначено умови перейняття кримінального провадження нашою державою, а саме: «1) особа, яка притягається до кримінальної відповідальності, є громадянином України і перебуває на її території; 2) особа, яка притягається до кримінальної відповідальності, є іноземцем або особою без громадянства і перебуває на території України, а її видача згідно із цим Кодексом або міжнародним договором України неможлива або у видачі відмовлено; 3) запитуюча держава надала гарантії, що у разі ухвалення вироку в Україні особа, яка притягається до кримінальної відповідальності, не піддаватиметься у запитуючій державі державному обвинуваченню за те ж кримінальне правопорушення; 4) діяння, якого стосується запит, є кримінальним правопорушенням за законом України про кримінальну відповідальність» [1].

При цьому в ч. 1 ст. 596 КПК України зауважується, що кримінальне провадження не може бути перейняте, якщо: 1) не дотримані вимоги ч. 2 ст. 595 КПК України або міжнародного договору, згода на обов'язковість якого надана Верховною Радою України; 2) щодо цієї ж особи у зв'язку з тим же кримінальним правопорушенням в Україні судом ухвалено виправдувальний вирок; 3) щодо цієї ж особи у зв'язку з тим же кримінальним правопорушенням в Україні судом ухвалено обвинувальний вирок, за яким покарання вже відбуте або виконується; 4) щодо цієї ж особи у зв'язку з тим же кримінальним правопорушенням в Україні закрито кримінальне провадження або її звільнено від відбування покарання у зв'язку з помилуванням або амністією; 5) провадження щодо заявленого кримінального правопорушення не може здійснюватися у зв'язку із закінченням строку давності [1]. Окрім цього, перелік умов перейняття кримінального переслідування, визначений у ст. 8 «Європейської конвенції про передачу провадження у кримінальних справах» (ETS № 73) 1972 року та у розділі VII Наказу Міністерства юстиції України від 19 серпня 2019 року № 2599/5, значно ширший [6; 7].

Аналіз вищенаведених норм дозволяє виділити такі три групи умов перейняття кримінального провадження: фактор громадянства та місця проживання; наявність складу злочину, щодо якого не завершилися терміни давності притягнення до відповідальності; відсутність преюдиційних фактів. До преюдиційних фактів слід віднести: наявність щодо цієї ж особи у зв'язку з тим же злочином виправдувального чи обвинувального вироку суду України або наявність інших остаточних процесуальних рішень (про закриття кримінального провадження, про звільнення від відбування покарання у зв'язку з помилуванням або амністією).

Варто зауважити, що для визначення форми міжнародного співробітництва у кримінальних провадженнях ключове значення відіграє громадянство підозрюваного, обвинуваченого. Адже відповідно до положень ст. 25 Конституції України «Громадянин України не може бути вигнаний за межі України або виданий іншій державі» [8]. Конкретизація цього положення міститься у ст. 10 Кримінального кодексу України, де визначено, що громадяни України, які вчинили злочини поза межами України, не можуть бути видані іноземній державі для притягнення до кримінальної відповідальності та віддання до суду (ч. 1). Водночас Україна може перейняти кримінальне провадження, в якому судовими органами іноземної держави не ухвалено вирок щодо громадян України та іноземців, які вчинили злочини за межами України і перебувають на території України, але які не можуть бути видані іноземній державі або у видачі яких відмовлено, якщо діяння, у зв'язку з яким запитується передача кримінального провадження, згідно з Кримінальним кодексом України визнається злочином (ч. 3) [9]. Аналогічні положення закріплено й у більшості країн світу.

Тому в разі вчинення громадянином України злочину на території іншої держави щодо нього не можна застосовувати ні процедуру передання кримінального провадження іншій державі, ні екстрадицію. На це звертається увага у п. 70 рішення ЄСПЛ у справі «Гарькавий проти України», де зазначено, що тримання заявника під вартою було здійснено з метою його екстрадиції. При цьому строк тримання під вартою було продовжено до 40 днів відповідно до Європейської конвенції про видачу правопорушників, попри те, що він як громадянин України не міг бути виданий, оскільки національне законодавство чітко і однозначно встановлює заборону на видачу громадян України. Навіть більше, Україна зробила відповідне застереження до вищезгаданої Конвенції [5].

Плутанина щодо визначення форми міжнародного співробітництва у вказаній справі цим не обмежилася. Зокрема, у п. 71 рішення ЄСПЛ вказано, що український суд продовжив строк тримання заявника під вартою відповідно до Конвенції про міжнародну чинність кримінальних вироків, попри те, що у той самий час Міністерство юстиції Чеської Республіки формально подало запит до Міністерства юстиції України щодо розгляду справи заявника за Європейською конвенцією про передачу проваджень у кримінальних справах [5].

Отже, помилка під час визначення форми міжнародного співробітництва зумовлює недотримання засади законності, суперечить вимозі правової визначеності та може призвести, як у наведеному вище випадку, до порушення основоположних прав людини, зокрема права на свободу та особисту недоторканність.

З метою забезпечення реалізації принципу невідворотності покарання та притягнення громадянина України, який, перебуваючи на території іншої держави, вчинив злочин, можливе застосування такої форми міжнародного співробітництва, як визнання та виконання вироків судів іноземних держав відповідно до положень глави 46 КПК України. Зокрема, у Додатковому протоколі до Європейської Конвенції про передачу засуджених осіб визначено, що «якщо громадянин Сторони, який підлягає покаранню, призначеному на території іншої Сторони як частина остаточного вироку, намагається уникнути виконання або подальшого виконання покарання в Державі винесення вироку шляхом втечі на територію першої Сторони до відбування покарання, то Держава винесення вироку може запитати від іншої Сторони, щоб та взяла на себе виконання покарання» [10].

Втім, така процедура може застосовуватися лише у випадках винесення судом іноземної держави вироку, який набрав законної сили. Тобто вибір форми міжнародного співробітництва залежить від того, на якій стадії перебуває кримінальне провадження. Адже відповідно до положень п. 2 ч. 1 ст. 606 КПК України засуджену судом України особу може бути передано для відбування покарання в іншу державу, а засудженого іноземним судом громадянина України прийнято для відбування покарання в Україні тільки за умови, що вирок набрав законної сили [1].

Втім, серед умов виконання Україною вироків судів іноземних держав є застереження про те, що не підлягають виконанню в Україні вироків судів іноземних держав, ухвалені заочно (*in absentia*), тобто без участі особи під час кримінального провадження (ч. 7 ст. 602 КПК України) [1].

І це також важливо враховувати під час визначення форми міжнародного співробітництва. Так, у наведеному вище рішенні у справі «Гарькавий проти України» визначено, що апеляційний суд м. Києва, розглянувши справу, перекваліфікував запит органів державної влади Чехії щодо передачі кримінального провадження на запит щодо виконання вироку, хоча жодних клопотань про це не надходило. І це при тому, що положення «Конвенції про передачу засуджених осіб» не могли застосовуватися до заявника, адже щодо нього рішення було винесене *in absentia*. На підставі цього ЄСПЛ вказав, що рішення українського суду не відповідає вимогам передбачуваності і законності, та визнав порушення п. 1 ст. 5 Конвенції. Враховуючи все вищенаведене, ЄСПЛ дійшов висновку, що заявник зазнав моральної шкоди у зв'язку з незаконним триманням під вартою та зобов'язав Україну виплатити йому 10 000 євро (пункти 76, 77, 79, 81) [5].

Тобто відповідно до обставин кримінального провадження вирок був винесений Чеською Республікою за відсутності особи, що унеможливило його визнання та виконання на території України. Втім, така правова регламентація визнання та виконання вироків судів інших держав видається нелогічною. Адже 7 жовтня 2014 року КПК України було доповнено положеннями, які визначили процесуальний порядок здійснення в Україні спеціального досудового розслідування кримінальних правопорушень або спеціального судового провадження за відсутності особи (*in absentia*) [11]. Очевидно, під час розробки вказаних доповнень до КПК України законодавець мав би системно підійти до врегулювання процедури заочного провадження та видалити із КПК України положення ч. 7 ст. 602 КПК України. Адже воно мало право на існування до тих пір, поки в Україні не визначалася процесуальна форма заочного винесення вироків. А на сьогоднішній день склалася абсурдна ситуація, за якої вироків, винесених іншими державами за відсутності особи, ми не визнаємо, проте вироків, винесених нашими судами за відсутності особи, підлягають виконанню.

Що ж до наведених вище обставин у справі «Гарькавий проти України», то очевидно, що в цьому разі варто було б застосовувати процедуру перейняття Україною кримінального провадження від Чеської республіки. Адже підстав застосування таких форм міжнародного співробітництва, як визнання та виконання вироків судів іноземних держав чи екстрадиція, у цій ситуації немає.

Втім, у наведеному вище випадку, попри наявність вироку суду Чеської Республіки, кримінальне провадження має розпочатися зі стадії досудового розслідування. Адже відповідно до ч. 1 ст. 598 КПК України кримінальне провадження, що перейняте від компетентного органу іншої держави, починається зі стадії досудового розслідування та здійснюється згідно з вимогами КПК України. Тобто кримінальне провадження, перейняте від іншої держави, має розпочинатися із внесення відомостей про кримінальне правопорушення до Єдиного реєстру досудових розслідувань та завершуватися однією з форм закінчення досудового розслідування, визначеною у ст. 283 КПК України.

У разі перейняття кримінального провадження Офіс Генерального прокурора доручає здійснення досудового розслідування відповідному прокурору, про що повідомляє державу, яка надіслала запит. При цьому прокурор уповноважений доручати органу досудового розслідування виконання запиту компетентного органу іноземної держави про перейняття кримінального провадження, перевіряти повноту і законність проведення процесуальних дій, а також повноту, всебічність та об'єктивність розслідування у перейнятому кримінальному провадженні (п. 17 ч. 2 ст. 36 КПК України) [1].

Висновки. Серед умов перейняття кримінального провадження варто виділяти такі три групи: фактор громадянства та місця проживання, наявність складу злочину та відсутність преюдіційних фактів.

Є необхідність чіткого відмежування перейняття кримінального провадження від інших форм міжнародного співробітництва, зокрема екстрадиції та визнання і виконання вироків судів іноземних держав. Адже недотримання вимог КПК України та міжнародних договорів щодо здійснення конкретної форми міжнародного співробітництва призводить до порушення принципів законності, правової визначеності та передбачуваності, що своєю чергою зумовлює порушення основоположних прав та свобод людини, зокрема права на свободу та особисту недоторканність, гарантованого як Конституцією України, так і нормами міжнародного права.

Список використаних джерел:

1. Кримінальний процесуальний кодекс України : затв. Законом України від 13 квіт. 2012 р. № 4651-VI. *Верховна Рада України* : [сайт]. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4651-1775>.
2. Кримінальний процес : підручник / за заг. ред. В.В. Коваленка, Л.Д. Удалової, Д.П. Письменного. Київ : Центр учбової літератури, 2013. 544 с.
3. Кримінальний процес : підручник / [Ю.М. Грошевий, В.Я. Тацій, А.Р. Туманянц та ін.] ; за заг. ред. В.Я. Тація, Ю.М. Грошевого, О.В. Капліної, О.Г. Шило. Харків : Право, 2013. 824 с.
4. Звіт про діяльність прокуратури у 2020 році (відповідно до ст. 6 Закону України «Про прокуратуру»). *Офіс Генерального прокурора.* : [сайт]. URL: https://www.gp.gov.ua/ua/zvit_prok?_m=publications&_t=rec&id=289668.
5. Справа «Гарькавий проти України» (Заява № 25978/07) : рішення Європейського суду з прав людини від 18 лют. 2010 р. *Верховна Рада України* : [сайт]. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/974_544#Text.
6. Про затвердження Інструкції про порядок здійснення міжнародного співробітництва з питань взаємної правової допомоги, видачі правопорушників (екстрадиції), передачі (прийняття) засуджених осіб, виконання вироків та інших питань міжнародного судового співробітництва у кримінальному провадженні під час судового провадження : наказ Міністерства юстиції України від 19 серп. 2019 р. № 2599/5. *Верховна Рада України* : [сайт]. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0956-19>.
7. Європейська конвенція про передачу провадження у кримінальних справах (ETS N 73): дата набуття чинності: 29 груд. 1995 р. *Верховна Рада України*: [сайт]. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/994_008.
8. Конституція України : прийнята 28 черв. 1996 р. *Верховна Рада України* : [сайт]. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/>.
9. Кримінальний кодекс України : Закон України від 5 квітня 2001 року № 2341-III. *Верховна Рада України* : [сайт]. URL: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/2341-14>.
10. Додатковий протокол до Європейської Конвенції про передачу засуджених осіб від 18 груд. 1997 р. *Верховна Рада України* : [сайт]. https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/994_335#Text.
11. Про внесення змін до Кримінального та Кримінального процесуального кодексів України щодо невідворотності покарання за окремі злочини проти основ національної безпеки, громадської безпеки та корупційні злочини: Закон України від 7 жовтня 2014 р. № 1689-VII. *Верховна Рада України* : [сайт]. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1689-18#n34>.